

Prof. ThDr. Pavol Farkaš, PhD., UK RKCMBF Bratislava

Posudok habilitačnej práce:

ThDr. Ing. Jozef Jančovič, PhD.: *Exegeticko-teologická analýza žalmov 93-96 a ich kontextuálne čítanie*, UK RKCMBF, Bratislava 2020.

Autor predkladanej habilitačnej práce (86 strán) vychádzal zo svojho exegeticko-teologického výskumu starozákonných textov, ktorým sa venuje už niekoľko rokov. Zoznam použitej literatúry – bez delenia na kategórie – s názvom Bibliografia obsahuje 101 titulov, medzi nimi sa nachádza veľké množstvo odborných prác v anglickom, francúzskom, nemeckom, talianskom, ale i latinskom jazyku.

Treba konštatovať, že pri svojom bádani vychádzal z kvalitnej odbornej zahraničnej a aj domácej literatúry. Poznámkový aparát je starostlivo vypracovaný a jednotlivé bibliografické odkazy zakomponované priamo v texte je možné verifikovať v zozname použitej literatúry – v bibliografii. K téme žalmových nadpisov by bolo možné ešte pridať štúdiu R. Horku (StBiSl 5,2, 2013, s. 155-177).

Čo sa týka kvantity, posvätné texty Biblie obsahujú väčšie množstvo poetického, než prozaického, naratívneho materiálu. Preto je takmer nutnosťou, aby sa odborníci sústreďovali na charakteristické črty hebrejskej, semitskej poézie, čo samozrejme zákonite vedie k lepšiemu pochopeniu biblickej zvesti. Do tejto kategórie patria aj hebrejské žalmy, ktoré zohrali obrovskú úlohu v náboženskom živote vyvoleného ľudu Izraela, a nám dnes pomáhajú lepšie spoznať osobnú i kolektívnu vieru starovekého veriaceho človeka, ktorý žil v diametrálne odlišnom svete a v inom socio-kultúrnom prostredí, než veriaci ľudia dnešných čias. Pri vedeckom textovo-filologickom výskume žalmov zohrali v minulosti významnú úlohu diachronické metódy: ich výsledky dodnes ovplyvňujú prácu exegetov. Aplikácia synchronických metód je pri interpretácii textov neodmysliteľnou súčasťou: podporuje vyváženú a koherentnú exegézu.

Samotný názov habilitačnej práce obsahuje pojem kontextuálneho čítania, ktoré súvisí aj s kánonickým prístupom, ktoré habilitant počas svojej práce aplikoval.

Dr. Jančovič spolupracuje na tvorbe slovenského exegeticko-teologického komentára k Žalmom a podstatná časť predloženej habilitačnej práce je jeho súčasťou. Habilitant podáva detailnú textovo-kritickú, filologickú, sémantickú a biblicko-teologickú analýzu skúmaných textov. Habilitant preukázal svoje schopnosti hlavne ako odborník na starozákonné hebrejské texty, ale aj na

grécky preklad. Autor sa musel pri svojej práci zaoberať charakteristickými črtami starovekej náboženskej poézie a hymnológie.

Vhodnou súčasťou práce sú dve tabuľky: 1-2, na stranách 72 a 73, ktoré podávajú komparáciu textu s vyznačením paralelných literárno-teologických prvkov. Štrukturovanie textu je primerané, ale záver sa javí ako relatívne dosť krátky.

Predkladaná habilitačná práca – aj ako súčasť komentára ku Knihe žalmov – je veľkým prínosom pre biblickú exegézu, kresťanskú teológiu (katolícku, evanjelickú i protestantskú) a lingvistiku. Je vynikajúcou pomôckou pre pedagógov, študentov a všetkých záujemcov pri štúdiu originálneho textu žalmov, ako aj pri štúdiu teológie, semitskej filológie a pri katecheticko-homiletickej príprave mnohých šíriteľov biblickej zvesti. Habilitant aplikuje všeobecne uznávané a nanajvýš objektívne exegetické metódy, čo sa následne prejavuje aj v medzinárodnom a ekumenickom rozmere jeho práce.

Otázky na obhajobu:

Texty biblických žalmov – piesne a modlitby – sú hebrejského pôvodu (i keď mnohé z nich majú aj pred-izraelský pôvod, por. napr. texty z Ugaritu), boli prvým „modlitebníkom“ a „spevníkom“ rodiacej sa Cirkvi, a následne v ekleziálnom prostredí našli svoje pevné miesto (žaltáre, žalmy v liturgii a breviár). Majú svoju nezastupiteľnú modlitbovo–liturgickú funkciu v mnohých kresťanských denomináciách. Táto skutočnosť budí dojem, akoby bol silne metaforický a symbolický charakter žalmov veľmi vhodný na terminologické a hudobné vyjadrenie prežívania osobnej viery náboženských predstáv mnohých, ale zároveň i odlišných kultúr (akési „symbola manent“). Ako vidí habilitant úlohu žalmov v kontexte kresťanskej viery (a evanjelizácie) a perspektívy v budúcnosti? Môžu byť niektoré žalmové vyjadrenia aj prekážkou šírenia evanjelia?

Vedecká práca Dr. Jančoviča *Exegeticko-teologická analýza žalmov 93-96 a ich kontextuálne čítanie* spĺňa kritériá kladené na habilitačné práce a odporúčam pokračovanie habilitačného konania v nádeji úspešného ukončenia: udelením vedecko-pedagogického titulu „docent“.

V Bratislave 1. septembra 2020

Prof. ThDr. Pavol Farkaš, PhD.